

— Pažiūrėkite į viršų.

Per pastaruosius tris mėnesius mano akis badė, plėtė ir raižė lazeriu. Jos kentė žilpinančią šviesą ir svetimkūnius, pučiamą orą ir lašinamus skysčius. Į akis spoksojo, aptarinėjo, brovėsi, atplėšė vokus, po to užklįjavo, kad neatsimerkčiau. Jos ištvėrė kone viską, ką gali išverti akys. Tad kai seselė paprašė pažiūrėti viršų, kad galėtų įvarvinti lašiukus, ir perspėjo, jog gali šiek tiek graužti, aš nė nemirktelėjau. Vieni juokai.

Vieną vasaros vakarą bemaž apakau. Tik Morfildo akių klinikos, kurioje dabar sėdžiu, laukdamas apžiūros, chirurgo meistriškumas išgelbėjo man regėjimą. Net ir po skubios operacijos, atliktos antrą valandą nakties, gydytojai man pranešė, jog vargu ar kairiaja akimi matysiu taip pat kaip anksčiau. Kai regėjimas atsistatė, palaikiau tai sėkmės ženklu.

Antras ženklas — bent taip maniau pirmosiomis žadą gniaužiančiomis, svaiginančiomis mūsų santykių dienomis — buvo pažintis su Šarle.

Buvau trisdešimčia metų jaunesnis už visus, susirinkusius laukiamajame, ir vienintelis, atėjęs be palydos. Žilaplaukį vyrą kampe atlydėjo žmona, kuri garsiai skaitė ištraukas iš savo žurnalo — vieno tų, kuriuose pasakojamos tikros istorijos apie neištikimus sutuoktinius, skriaudžia-

mus mažylius ir nuo vėžio kenčiančius vaikus. Trijų pagyvenusių ponių grupelė priešais mane gūžėsi po glaukomos plakatu, šalia jų sėdėjo indas ir jauna moteris, spėjau, kad jo dukra. Pro šalį praėjo du vyrai tamsintais akiniais, vienas iš jų suskėlė pokštą apie akląjį vedantį neregi.

Neturėjau nieko, kas būtų galėjęs atlydėti mane į kliniką. Dirbau laisvai samdomu darbuotoju, taigi, jokių kolegų. Sesuo Tilė buvo vienintelė išgyvenusi mano giminaitė, išskyrus tetą su dėde Sasekse, kurių nemačiau jau daugelį metų, o merginos aš neturėjau. Gal ir galėjau kreiptis į savo geriausią draugę Sašą ir pasiprašyti palydimas į kliniką, bet ji buvo užsikususi darbu, o norint mane lydėti būtų tekę pasiimti laisvą dieną. Nemėgau prašyti pagalbos.

Nors vargu ar pats sau tai pripažinau, jaučiausi jei ne vienišas, tai bent jau pavargęs nuo vienatvės. Po operacijos dienų dienas tryniau sofą, stengdamasis negailėti savęs ir įsivaizduodamas, kaip būtų gera, jei manimi kas nors rūpintųsi. Jei nebūčiau išsiskyręs su Harieta, jei turėčiau nuomininką, jei mano tėvai nebūtų mirę. Labai nemėgau savęs gailėti, bet kartais tomis dienomis, kai teko miegoti sėdomis, o erdvės suvokimas buvo toks išsiderinęs, kad nepajėgiau orientuotis bute, ką jau kalbėti apie išorinį pasaulį, gailėjausi, kad neturiu su kuo pasijuokti, šimtąjį kartą atsitrenkęs į kavos staliuką.

Man jau geriau, tik darosi vis sunkiau apgauti save, jog patinka leisti laiką vienam. Taip norėjau turėti merginą — troškau kompanijos, sekso ir meilės, — kad buvau besiryžtas išbandyti internetines pažintis. Toks būtų buvęs mano naujametinis noras: ką nors susirasti.

Paėmiau ant stalo gulintį laikraštį ir jį perverčiau. Pir-

mas, taip pat ketvirtas bei penktas puslapiai buvo skirti istorijai, kurią kartu su visa šalimi sekiau su niūriu susidomėjimu — Liusės Niuton, senelių namuose dirbusios slaugės, apkaltintos aštuoniolikos pacientų nužudymu, teismui. Bulvariniai laikraščiai pakrikštijo ją Tamsos Angelu, Liusė Niuton buvo antra daugiausiai žmonių išžudžiusi šių laikų serijinė žudikė britė, naujasis Haroldas Šipmanas*. Patraukli, didinga it statula, lediniu žvilgsniu, greičiausiai psichopatė — Liusė buvo visų laikraščių redaktorių svajonė; internete atsivėrė tuzinas tinklalapių, kuriuose jos rėmėjai ir niekintojai aršiai ginčijosi dėl jos kaltės. Kol skaičiau apie Liusės liudijimą, — anot jos, ją pakišo buvę kaimynai, — lašukai suveikė ir vyzdžiai ėmė plėstis, nebeįžiūrėjau teksto ir mačiau neką toliau nei per rankos ilgį.

Pasigailėjau pamiršęs namie ausines. Po operacijos nemažai laiko praleisdavau klausydamasis audioknygų: vieną knygą klausydavau kelias dienas. O dabar liko tik svajoti ir sekti akimis per laukiamąjį žingsniuojančius žmones.

Po pusvalandžio iš nuobodulio nebetvėriau savame kailyje. Kitoje koridoriaus pusėje stovėjo kavos aparatas. Ėmiau knistis kišenėje: ištraukiau telefoną, raktus, kelias popieriaus skiauteles ir akių lašus, kol galiausiai suradau metalinį svarą. Atsistojau, stengdamasis neišbarstyti savo daiktų, — trys senutės susidomėjusios mane stebėjo, — bet išmečiau monetą.

Stabtelėjau, nusikeikiau panosėje ir nusivijau koridoriumi riedantį svarą, kuris galiausiai atsimušė į merginos, einančios per laukiamąjį, koją.

* Harold Shipman (1946—2004) — britas gydytojas, žudikas maniakas, nužudęs kelis šimtus pacientų.

— Labai atsiprašau. Aš...

Sustojau kaip įbestas, žodžiai — kažkokia nesąmonė, kurią norėjau leptelėti, — užstrigo gerklėje. Nors mano vyzdžiai buvo išsiplėtę, aiškiai ją mačiau, tiesą sakant, jau seniai taip aiškiai nebuvo ko nors matęs. Mergina buvo dieviškai graži. Raudoni plaukai vilnijo iki pečių, kaktą dengė kirpčiukai. Didžiulės žalios akys. Pilnos, gundomai išlenktos lūpos. Saujelė vos regimų strazdanų. Ji vilkėjo baltą palaidinukę, segėjo tiesaus kirpimo sijoną iki kelių, o ant kaklo kabėjo Nacionalinės sveikatos tarnybos darbuotojos kortelė. Velniava, niekaip nepajėgiau išžiūrėti žodžių, todėl negalėjau perskaityti jos vardo ar pareigų.

Mergina pritūpė ir pakėlė monetą, kurią buvo primynusi, o aš spėjau išžiūrėti tatuiruotę ant jos kulkšnies — ryškų kontūrą, pritemdytą konservatyvių juodų tamprių. Spėjau, kad ji keleriais metais jaunesnė už mane, maždaug dvidešimt šešerių, tačiau mergina atrodė labiau subrendusi nei aš su savo nešvariais džinsais ir megztuku.

Žvelgdama valiūkiškai spindinčiomis akimis ji ištiesė man monetą.

— Rekomenduoju kakavą, — ištarė mergina su vos juntamu šiaurietišku akcentu.

Negalėjau atitraukti nuo jos akių. Ranką prie širdies pridėjęs galiu prisiekti, kad jei dar prieš mudviejų susitikimą kas nors būtų paklausęs, kaip atrodo mano svajonių moteris, tai būtų buvusi ji. Ji turėjo savyje visas merginas ir moteris, suformavusias mano skonį: mergaitę, sėdėjusią priešais mane pradinėje mokykloje, išsiskyrusią moterį kaimynystėje, kuri išlįsdavo pasiimti laiškų, apsisiautusi juodu šilko chalatu, pagrindinę aktorę mano mėgstamame

seriale, pirmąją mano bučiuotą merginą. Štai ji, ideali moteris, stovi priešais mane.

— Kavos skonis kaip karvės myžalų, — paaiškino ji šelmiškai žibindama akimis.

Sukau galvą, ieškodamas šmaikštaus atsakymo, o mergina man šypsojosi. Nespėjus nieko sugalvoti — jei atvirai, būtų išaušęs rytas, kol būčiau išspaudęs ką nors juokinga, — išgirdau vyrą šaukiant mane pavarde.

— Endrius Samneris?

Jasiras Makovis, oftalmologas konsultantas berniuko veidu, pas kurį lankiausi po operacijos Morfildo klinikoje, išlindo iš kabineto.

Raudonplaukė man dar kartą nusišypsojo ir nuėjo koridoriu.

— Jūsų regėjimas jau atsistatė.

— A?

Ponas Makovis kilstelėjo antakius ir aš susizgribau spoksas į tolstančią moters figūrą. Ji pasuko už kampo ir dingo iš akių. Norėjau bėgti paskui ją.

Tačiau nuėjau į gydytojo kabinetą ir dariau viską, ko prašomas. Pažiūrėjau į dešiniąją pono Makovio ausį, paskui į kairę. Užverčiau akis į viršų ir nuleidau žemyn, apžiūrėjau koralinį venų rifa, įsižiebusį užmerktuose vokuose.

Gydytojas peržvelgė savo užrašus ir patenkintas linktelėjo.

— Labai gerai. Puikūs rezultatai. Galiu jus išrašyti.

— Ačiū Dievui.

Ponas Makovis prispaudė ranką prie krūtinės.

— Aš labai įsižeidžiau, Endriau.

— Juk suprantate.

Gydytojas kreivai šyptelėjo.

— Jūs pagijote. Žinau, gal taip ir neatrodo, bet jums labai pasisėkė. Neįtikimai pasisėkė.

Prieš išeidamas iš kabineto stipriai pakračiau ponui Makoviui ranką. Jis nustebo, tarsi dar nė vienas pacientas nebūtų to daręs. Aš buvau be galo dėkingas, jaučiau palengvėjimą. Norėjau nuskubėti į suvenyrų parduotuvę ir nupirkti gydytojui dovanėlę.

Išėjau iš ligoninės kupinas naujų jėgų. Vienas tamsiausių mano gyvenimo tarpsnių baigėsi. Visiškai pamiršau koridoriuje sutiktą raudonplaukę. Svarbiausia buvo tai, kad pasveikau.

Dabar, po visko, sunku nespėlioti, kas galėjo nutikti. Jei nebūčiau išmetęs monetos, jei konsultacija būtų baigusis penkiomis minutėmis anksčiau, jei išėjęs iš ligoninės būčiau užsukęs į „Starbucks“, o ne nudrožęs tiesiai į stotelę.

Šioje paralelinėje mano gyvenimo istorijoje viskas būtų buvę kitaip. Būčiau vaikščiojęs į pasimatymus su merginomis, su kuriomis susipažinčiau internete. Būčiau sutikęs mielą merginą. Mums būtų buvę gera kartu ir aš nesijausčiau vienišas.

Alternatyvioje ateityje nesėdėčiau savo gyvenimo griuvėsiuose ir nespėliočiau, kas galėjo nutikti.

Niekas nebūtų nukentėjęs.

Niekas nebūtų miręs.